

CONCEPT
VERKIEZINGSPROGRAMMA PS '15

De PvdA werkt

- meer banen en leerwerkplekken
- goed openbaar vervoer
- betaalbare huur- en koopwoningen
- natuur voor iedereen
- leefbaar platteland
- een schoon milieu en meer duurzame energie

Inhoud

Voorwoord	3
1 Werk	5
1.1 We helpen Noord-Holland aan het werk.....	5
1.2 We laten het onderwijs beter aansluiten op de arbeidsmarkt.....	5
1.3 We pakken de jeugdwerkloosheid aan.....	6
1.4 We voeren Social Return in.....	6
1.5 We koesteren en versterken de economische kracht van Noord-Holland.....	7
1.6 We benutten kansen in Europa.....	7
1.7 We investeren in cultuur.....	8
2 Natuur en milieu	9
2.1 We realiseren maximale ruimte voor natuur.....	9
2.2 We verduurzamen de landbouw.....	9
2.3 We verbeteren de luchtkwaliteit.....	10
2.4 We beperken overlast rond Schiphol.....	11
2.5 We streven naar een circulaire economie.....	11
2.6 We zorgen voor schoon en veilig water.....	12
3 Mobiliteit	13
3.1 We zijn klaar met asfalt.....	13
3.2 We willen OV voor iedereen en iedereen in het OV.....	13
3.3 We maken ons sterk voor HOV.....	14
3.4 We stimuleren alternatieve vormen van vervoer.....	14
3.5 We werken aan goede bereikbaarheid, ook op het platteland.....	15
3.6 We verduurzamen het OV.....	15
4 Duurzame energie	16
4.1 We beschouwen innovatie als sleutel naar een duurzame toekomst.....	16
4.2 We gaan door met Wind op Land.....	16
4.3 We zetten meer in op zonne-energie.....	17
4.4 We stimuleren participatie.....	17
4.5 We besparen energie.....	18
5 Wonen en leefbaarheid	19
5.1 We zorgen dat iedereen betaalbaar kan wonen.....	19
5.2 We maken heldere keuzes voor bouwlocaties.....	19
5.3 We gaan bouwen rond OV-knooppunten.....	20
5.4 We springen zorgvuldig om met ruimte.....	20
5.5 We clusteren bedrijvigheid.....	21
5.6 We brengen recreatie dichtbij.....	21
5.7 We gebruiken historische monumenten.....	22
5.8 We houden het platteland leefbaar.....	22
5.9 We hebben één visie op de omgeving.....	23

6 Bestuur en financiën	24
6.1 We versterken interprovinciale samenwerking.....	24
6.2 We voelen ons betrokken bij Europa.....	24
6.3 We staan voor een integer en efficiënt bestuur.....	25
6.4 We bevorderen samenwerking tussen gemeenten.....	25
6.5 We willen sociaal beleid en een zorgvuldige jeugdzorgtransitie.....	26
6.6 Financiën.....	26

Voorwoord

Bij de PvdA staan mensen centraal. We zijn een partij van iedereen en voor iedereen, ongeacht afkomst of geloofsovertuiging, kansarm of kansrijk, generatie van nu of generaties van straks. We respecteren ieders opvattingen maar leggen ons nooit neer bij discriminatie en uitsluiting. De afgelopen jaren hebben we ons hier in Noord-Holland hard voor gemaakt, en de komende jaren zullen we dit blijven doen.

Iedereen moet goed en veilig kunnen leven, wonen en werken in onze provincie. De PvdA Noord-Holland wil dat al onze inwoners de kans krijgen om een baan of stageplek te vinden, om een huis te kopen of huren, om zich vrij te kunnen verplaatsen; kortom om deel te nemen aan de maatschappij. Voor diegenen die hierbij steun nodig hebben bieden we hulp en een solide vangnet: niemand mag buiten de boot vallen.

We regelen niet alles van bovenaf, maar benutten de kracht van de gemeenschap. De PvdA wil een provincie waarin mensen zich betrokken voelen bij het lokaal bestuur en waar het bestuur zich betrokken voelt bij mensen. Invloed uitoefenen is niet voorbehouden aan organisaties die de weg kennen. De PvdA vindt het belangrijk dat iedereen een stem krijgt.

We staan voor **sociale en duurzame keuzes**. Deze uitgangspunten lopen als een rode draad door alle ambities die we hebben voor de komende vier jaar.

Sociale keuzes zijn voor de PvdA keuzes die solidariteit ademen. Solidariteit betekent wat ons betreft niet alleen eerlijk delen tussen inkomensgroepen. Het betekent ook eerlijk delen tussen stad en platteland, kansarm en kansrijk, tussen de generaties van nu en de generaties van straks. Het betekent dat we iedereen de kans willen bieden om deel te nemen aan de maatschappij, en om te werken en wonen in Noord-Holland.

Met **duurzame keuzes** bedoelen we dat we verder kijken dan de korte termijn. Onze besluiten over werkgelegenheid, wonen, wegen, openbaar vervoer, milieu en de zorg voor de natuur, landschap en onze leefomgeving hebben gevolgen voor de toekomst. De PvdA wil duurzame beslissingen nemen. Zo zijn we zuinig op onze kostbare omgeving en zorgen we voor de generaties na ons.

Met deze uitgangspunten in het achterhoofd hebben we de volgende **ambities**:

- 🌀 We benoemen een **provinciale werkambassadeur** die zich gaat inzetten voor meer banen, een betere aansluiting van onderwijs en arbeidsmarkt en volop stage- en leerwerkplekken, onder andere door de invoering van Social Return;
- 🌀 We streven naar **goed, toegankelijk openbaar vervoer** en zijn **klaar met asfalt**;
- 🌀 Iedereen moet betaalbaar kunnen wonen en daarom komen er **meer sociaal bereikbare huur- en koopwoningen** in Noord-Holland;
- 🌀 **Natuur is en blijft van iedereen** - de vrijwilligers die onze natuur onderhouden behouden we;

- ☉ We houden het platteland leefbaar door samen met gemeenten en bewoners het **voorzieningenniveau op peil** te houden;
- ☉ We **werken aan een duurzame toekomst**, met een schoon leefmilieu in een houdbare economie.

De provincie maakt vooruitgang mogelijk

Nederland klimt langzaam uit het economische dal. We hebben een aantal moeilijke jaren achter de rug. En hoewel het gelukkig weer wat beter gaat, overheerst voor veel mensen nog steeds een gevoel van onzekerheid. De PvdA Noord-Holland wil dat alle 2.740.442 inwoners van de provincie Noord Holland de komende vier jaar een stap vooruit kunnen zetten. Of je nu in Bergen woont of in Amsterdam West, succesvol ondernemer bent of op zoek naar een baan, naar de moskee gaat of naar de kerk – of geen van beide.

Dat lukt alleen als we samen optrekken. Wij geloven in de kracht van gemeenschappen. Samen kunnen we in dorpen en steden bergen verzetten. Maar wie iets van gemeenschappen verwacht, zal er ook in moeten investeren. Randvoorwaarde voor een levendige gemeenschap is immers dat deze bereikbaar is, dat er werk is voor iedereen en je er op prettige wijze kunt wonen. Het creëren van deze randvoorwaarden zien wij als belangrijke taak van de provincie.

Daarom strijdt de PvdA in Noord-Holland voor eerlijk delen, voldoende werk en een duurzame economie. Voor betaalbare woningen. Voor leefbare dorpen en steden, ook als deze door vergrijzing soms kleiner worden. Daarom maken we ons sterk voor en een levendige culturele sector, een open landschap, voor iedereen toegankelijke natuur en duurzaam gebruik van onze spaarzame ruimte. De PvdA wil dat de provincie mensen het initiatief niet uit handen neemt, maar vooruitgang mogelijk maakt.

De provincie heeft soms de naam wat verder van mensen af te staan. Voor een deel is dit onvermijdelijk: provincies hebben nu eenmaal een andere rol dan gemeenten. Maar ook stille krachten op de achtergrond kunnen het verschil maken. Wij willen dat de provincie samen met iedereen die vooruit wil werkt aan een beter, eerlijker en mooier Noord Holland waar je mag zijn wie je bent en kunt worden wat je wil.

1. Werk

De PvdA zet zich in voor iedereen aan het werk – of het nu op gemeentelijk, landelijk, Europees of provinciaal niveau is. De inwoners van Noord-Holland zijn de afgelopen jaren fors geraakt door de crisis. Jongeren en ouderen, hoog- en laagopgeleiden zaten ondanks opleiding en ervaring werkloos thuis. De PvdA Noord-Holland vindt dat de provincie samen met gemeenten werkgevers- en werknemersorganisaties en opleidingsinstituten de verantwoordelijkheid heeft om naar praktische en werkbare oplossingen te zoeken.

1.1 We helpen Noord-Holland aan het werk

Werkloosheid is slecht voor Noord-Holland. Hoe langer mensen werkloos thuis zitten, hoe moeilijker het wordt om deel te nemen aan de maatschappij. Dit geldt voor ouderen die door hun leeftijd niet meer ‘aantrekkelijk’ zijn voor werkgevers. En dit geldt voor jongeren die geen baan of stageplek kunnen vinden, waardoor ze een valse start maken op de arbeidsmarkt. De provincie mag daarbij niet werkloos toekijken. De PvdA wil dat de provincie, als aanjager van de regionale economie, stuurt op initiatieven die heel Noord-Holland duurzaam aan het werk gaan helpen. Dat doen we niet alleen, maar samen met gemeenten en met het bedrijfsleven.

Wat gaan we doen:

- 1.1.1 We benoemen een provinciale werkambassadeur die zich gaat inzetten voor meer banen, een betere aansluiting van het onderwijs op de arbeidsmarkt en volop stage- en leerwerkplekken, onder andere door de invoering van Social Return;

1.2 We laten het onderwijs beter aansluiten op de arbeidsmarkt

De stijgende werkloosheid ging de afgelopen jaren gepaard met een stijgend aantal banen in Noord-Holland. Dit lijkt met elkaar in tegenspraak: als er zoveel banen zijn, waarom zijn er dan zoveel Noord-Hollanders werkloos? Belangrijke oorzaak is de slechte aansluiting van het onderwijs op de arbeidsmarkt. ‘Werk, werk, werk’ betekent in daarom het geval van Noord-Holland niet alleen maar ‘meer banen’, maar ook: betere aansluiting van opleiding en ervaring op het arbeidsaanbod, hogere startkwalificaties, meer mogelijkheden tot omscholing, het bestrijden van schooluitval en meer stage- en leerwerkplekken. De aansluiting van het topsectorenbeleid op het MBO en HBO moet veel beter worden.

Wat gaan we doen:

- 1.2.1 De provincie gaat in samenwerking met vakbonden en het bedrijfsleven onderwijsvouchers financieren, waarmee werknemers uit krimpende sectoren zich kunnen laten om- of bijscholen;
- 1.2.2 Er komt één stagebank voor heel Noord-Holland, zodat jongeren makkelijker een stage- of leerwerkplek vinden;

- ④ 1.2.3 De provinciale werkambassadeur gaat actief met bedrijven, gemeenten en verbonden partijen in gesprek om meer stageplaatsen en leerwerkplekken te realiseren. Richtlijn hierbij is 1 stageplek per 20 werknemers;
- ④ 1.2.4 De provincie brengt in samenwerking met partners jaarlijks de regionale arbeidsvraag in kaart en maakt in de arbeidsmarktregio's afspraken over stimuleringsmaatregelen gericht op betere afstemming van vraag en aanbod;

1.3 We pakken jeugdwerkloosheid aan

Het bestrijden van jeugdwerkloosheid is voor de PvdA een absolute prioriteit. In Amsterdam is 24% van de jonge beroepsbevolking werkloos. Onder allochtone Amsterdamse jongeren is de werkloosheid zelfs 38%. Landelijk is de jeugdwerkloosheid in het tweede kwartaal van 2014 vastgesteld op 13%. Voor de PvdA is dit absoluut onaanvaardbaar. Jongeren horen kansen te krijgen en zichzelf te ontwikkelen, niet thuis te zitten. Dit is voor de toekomst van deze jongeren zelf, maar ook voor de toekomst van onze regionale economie van groot belang.

Wat gaan we doen:

- ④ 1.3.1 Tenminste 200 jongeren uit de jeugdzorg worden de komende jaren met hulp van de provincie begeleid naar een baan;
- ④ 1.3.2 Meer Amsterdamse jongeren leren en werken op de plaatsen waar werkgelegenheid is, zoals op Schiphol en in de haven;
- ④ 1.3.3 De provincie investeert in (virtuele) campussen met een focus op de Noord-Hollandse topsectoren, waarin bedrijfsleven, overheid, het MKB en het beroepsonderwijs samenwerken;

1.4 We voeren Social Return in

Social Return houdt in dat we van bedrijven, die diensten leveren en van gemeenschapsgeld worden betaald, vragen om in ruil daarvoor iets terug te doen voor diezelfde gemeenschap. Bijvoorbeeld door stages en leerwerkplekken te creëren, of door werk te bieden aan kwetsbare groepen op de arbeidsmarkt. Op initiatief van de PvdA is de provincie in 2014 drie pilots gestart met Social Return. Wat de PvdA betreft wordt Social Return vanaf 2015 zo snel mogelijk ingevoerd. De PvdA wil dat de provincie bij elke inkoopopdracht of aanbesteding Social Return als voorwaarde opneemt. Sociaal aanbesteden gaat verder dan het creëren van arbeidsplaatsen, stage- en leerwerkplekken alleen. Ook goed werkgeverschap is een aanbestedingsvoorwaarde. Schijnconstructies rondom ZZP'ers en werknemers uit het buitenland willen we niet in Noord-Holland.

Wat gaan we doen:

- ④ 1.4.1 In het provinciaal aanbestedings- en inkoopbeleid wordt als standaard opgenomen dat minimaal 5% van de aanneemsom moet worden ingezet voor nieuwe werknemers met een afstand tot de arbeidsmarkt. Ook goed werkgeverschap wordt een aanbestedingsvoorwaarde;
- ④ 1.4.2 De provincie gunt bij aanbestedingen geen opdrachten meer aan partijen die niet tenminste 1 stageplek per 50 werknemers bieden;

- 1.4.3 De provinciale werkambassadeur stimuleert grote en kleine partners om Social Return eveneens te implementeren;

1.5 We koesteren en versterken de economische kracht van Noord-Holland

Noord-Holland is een economisch krachtige provincie, waar ruim 1,2 miljoen van onze 2,7 miljoen inwoners werkzaam is. Belangrijke economische drijver is de Metropoolregio Amsterdam, met de zeesluis, het Noordzeekanaalgebied, de haven, Schiphol, de Zuidas en Amsterdam als broedplaats van de creatieve industrie en de ICT-sector. Ook internationaal gezien is Amsterdam een factor van betekenis. Het toerisme in Amsterdam zorgt voor ruim 100.000 banen en een jaarlijkse omzet van meer dan 10 miljard. Sterke economische drijvers in Noord-Holland zijn verder de agribusiness in de Kop (zaadveredeling, groente- en fruitteelt, bollen en zuivel), de offshore-industrie in Den Helder, de sierteeltsector (Greenport) in Aalsmeer, het mediacentrum in Hilversum, de visserij in IJmuiden, Enkhuizen en Volendam, de isotopenproductie in Petten, de foodindustrie in Zaanstad en de Amsterdam Science Park in Amsterdam. Ook op het gebied van (groene) energieproductie en life sciences is er veel economische activiteit in Noord-Holland en binnenkort wordt Middenmeer met de komst van Microsoft een ICT-hub.

Wat gaan we doen:

- 1.5.1 De PvdA wil de aanpak Topsectorenbeleid in Noord-Holland voortzetten. Zo stimuleren we ondernemerschap en innovaties op de terreinen waar Noord-Holland sterk in is (Agri & Food, ICT, Creatieve Industrie, Energie en Life Sciences & Health). De aansluiting met het MBO en HBO moet beter;
- 1.5.2 We monitoren de ontwikkelingen rond isotopenproductie. De nieuwe Pallasreactor in Petten komt er alleen als er een sluitende business case ligt waarbij de provincie haar totale investering terug ontvangt;
- 1.5.3 De toeristische verbinding tussen Amsterdam en de omliggende regio wordt versterkt zodat ook de regio nog meer meeprofiteert van de aantrekkingskracht van Amsterdam;

1.6 We benutten kansen in Europa

Om Noord-Holland economisch verder te helpen moeten we onze blik ook op Europa richten. Europa voert een actief onderzoeks- en innovatiebeleid: in de periode 2014-2020 wordt hier € 80 miljard voor uitgetrokken. Hier liggen voor Noord-Holland volop kansen, maar dan zal er wel beter en effectiever moeten worden samengewerkt tussen kennisinstellingen onderling en in relatie tot ondernemers en overheden. Nu is die samenwerking nog te stroperig, waardoor we de kansen die Europa biedt dreigen mis te lopen.

Wat gaan we doen:

- 1.6.1 We zetten in op betere en effectievere samenwerking met kennisinstellingen en ondernemers, om de kansen die Europa biedt op het gebied van innovatie maximaal te benutten;

1.7 We investeren in cultuur

De aanwezigheid van cultuur zorgt voor een goed vestigingsklimaat in onze provincie. Het rijke Noord-Hollandse cultuuraanbod zorgt ervoor dat mensen hier willen wonen, werken en recreëren. Dit maakt het voor bedrijven aantrekkelijk om zich hier te vestigen. Investeren in de culturele waarde van onze provincie creëert met andere woorden een grote economische spin-off. Noord-Holland kent vele prachtige musea, monumenten en cultuurlandschappen die zonder provinciale bijdrage niet gehandhaafd zouden kunnen worden. De PvdA vindt dat de provincie ook na 2015 moet blijven bijdragen aan het in stand houden van kleine en grote musea, cultuureducatie, het onderhouden en toegankelijk maken van cultuurlandschappen, restauratie en herbestemming van monumenten en het stimuleren van toerisme. In samenwerking met gemeenten en instellingen binnen en buiten de cultuur- en erfgoedsector denkt de provincie mee, verbindt initiatieven en deelt kennis. Ook blijft de provincie zich inspannen om Europese gelden te verwerven voor Noord-Hollandse cultuur en erfgoed. Zo houden we ons cultureel erfgoed levend en stimuleren we tegelijkertijd onze regionale economie.

Wat gaan we doen:

- 1.7.1 De provincie investeert ook na 2015 in cultuur. Op de huidige uitgaven voor cultuur wordt niet bezuinigd;
- 1.7.2 Samen met gemeenten en instellingen wordt gewerkt aan een goede spreiding van culturele voorzieningen in de provincie en een sterke culturele infrastructuur.

2. Natuur en milieu

Natuur en milieu zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. Mooie natuur en een schone leefomgeving zijn belangrijk voor de gezondheid van onze inwoners. Daarnaast is natuur ook van maatschappelijke en economische waarde, bijvoorbeeld voor het woon- en vestigingsklimaat in onze provincie. De PvdA vindt het een goede ontwikkeling dat de regie over natuurgebieden nu voor het grootste deel bij de provincie ligt. Wel moet er goede afstemming blijven plaatsvinden met het Rijk, gemeenten en waterschappen – want natuur houdt zich niet aan bestuurlijke grenzen.

2.1 We realiseren maximale ruimte voor natuur

In het Natuurpact hebben de provincies met het rijk afgesproken om tot 2027 80.000 hectare natuur in te richten – het Nationaal Natuur Netwerk (NNN, voorheen EHS). Voor Noord-Holland betekent dit dat we de komende 12 jaar ongeveer 7000 hectare natuur moeten realiseren. Voor de PvdA is dit de ondergrens en wordt in Noord-Holland maximale ruimte gemaakt voor natuur. Iedereen kan vanaf 2014 een stuk natuurgrond bemachtigen. Wat de PvdA betreft wordt natuur niet aan de hoogste bidder verkocht, maar wordt goed gekeken of de aspirant-eigenaar in staat is om het nodige onderhoud te plegen. Ook moet worden voorkomen dat de toegankelijkheid van natuurgebieden onder druk komt te staan door bijvoorbeeld toegangsheffingen, want natuur is en blijft van iedereen. Momenteel worden natuur- en cultuurlandschappen in onze provincie voor een groot deel onderhouden door meer dan 6000 vrijwilligers. Groenbeleid is een kerntaak van de provincie, daar horen deze vrijwilligers bij. De PvdA wil dat organisaties die aan natuurbeheer doen blijvend in staat worden gesteld om hun belangrijke werk te verrichten. Bij alle keuzes ten aanzien van natuur, landschap en milieu laten we het dierenwelzijn zwaar wegen.

Wat gaan we doen:

- ④ 2.1.1 Het Nationaal Natuur Netwerk (NNN) inclusief de noodzakelijke ecologische verbindingen wordt zo snel mogelijk afgerond;
- ④ 2.1.2 Beleid voor Natura 2000 gebieden wordt in de komende periode vastgesteld en direct vertaald in de Provinciale Omgevingsvisie;
- ④ 2.1.3 De realisatie van het NNN mag niet gehinderd worden door het provinciale grondbeleid;
- ④ 2.1.4 De provincie blijft het natuur- en landschapsbeheer wat door vrijwilligers verricht wordt financieel ondersteunen;

2.2 We verduurzamen de landbouw

Landbouw wordt vaak als een bedreiging gezien voor natuur en milieu. Vermesting en verdroging, veroorzaakt door landbouw, zijn de grootste veroorzakers van het uitsterven van soorten in Nederland. Landbouw hoort echter van oudsher bij Noord-Holland en is een belangrijke bron van werkgelegenheid. De PvdA vindt daarom dat er ruimte moet zijn voor de landbouw om zich te ontwikkelen, op voorwaarde dat hierbij geen schade wordt toegebracht

aan natuur en milieu. De PvdA zet daarom in op duurzame landbouwontwikkeling en vergroening van het platteland, waarbij agrariërs worden gestimuleerd om natuur- en milieuvriendelijk te werken. Wat de PvdA betreft stuurt de provincie hierbij zoveel mogelijk op resultaat en niet specifiek op methode - er moet ruimte zijn voor innovatie. Tegen agrariërs die milieuonvriendelijk werken moet de provincie handhavend optreden. De vraag naar biologisch voedsel neemt sinds een aantal jaar sterk toe. De PvdA wil de opkomst van biologische landbouw stimuleren. Meer biologische landbouw levert naast gezond voedsel en een schone leefomgeving ook werkgelegenheid op. Dit betekent echter wel dat er meer biologisch landbouwareaal bij moet komen. Ook zijn er steeds meer mensen in steden en dorpen die hun eigen voedsel willen verbouwen. Hier moet ruimte voor zijn in Noord-Holland.

Wat gaan we doen:

- ④ 2.2.1 Het gebruik van bestrijdingsmiddelen in de landbouw en met name in de bloembollenteelt wordt teruggedrongen. Er komen spuitvrije zones langs akkerbouwgebieden;
- ④ 2.2.2 In overleg met projectontwikkelaars, natuurbeheerorganisaties en gemeenten kijkt de provincie waar meer biologisch landbouwareaal gerealiseerd kan worden;
- ④ 2.2.3 De PvdA wil dat 10% van het landbouwareaal in 2020 gebruikt wordt voor biologische landbouw;
- ④ 2.2.4 De provincie past ecologisch berm- en slootbeheer toe in Noord-Holland. Het bermbeheer wordt gezamenlijk aanbesteed met gemeenten en waterschappen; dit voorkomt dubbel werk en dubbele kosten.
- ④ 2.2.5 Landschapselementen van cultuurhistorische waarde moeten beschermd blijven. Boeren die zich hiervoor inzetten worden ondersteund door de provincie;

2.3 We verbeteren de luchtkwaliteit

De luchtkwaliteit in met name de IJmond, Amsterdam en het gebied rond Schiphol voldoet momenteel nauwelijks aan de Europese normen. Terecht maken bewoners zich zorgen over de luchtverontreiniging door verkeer en grote bedrijven. Wanneer de economie weer aantrekt bestaat het risico dat de luchtkwaliteit weer verder verslechtert. De PvdA heeft de afgelopen vier jaar laten zien dat de luchtkwaliteit verbeterd kan worden door coalities te vormen met het bedrijfsleven, gemeenten, bewoners en milieuorganisaties. De PvdA vindt dat de provincie zich ook de komende jaren tot het uiterste moet blijven inspannen om grote bedrijven te bewegen minder vervuilende stoffen uit te stoten. Ook moeten snel praktische maatregelen worden genomen op de plekken waar het erg slecht gesteld is met de luchtkwaliteit.

Wat gaan we doen:

- ④ 2.3.1 Er komt een smogalarm in Noord-Holland, waarbij lage maximumsnelheden gaan gelden op plekken met een slechte tot zeer slechte luchtkwaliteit;
- ④ 2.3.2 De aanpak om de uitstoot van stikstof bij de bron terug te dringen (PAS) wordt voortgezet;
- ④ 2.3.3 Om luchtvervuiling door (op diesel varende) cruiseschepen te verminderen wordt er in de Noord-Hollandse binnenhavens groene walstroom gerealiseerd;
- ④ 2.3.4 De maximumsnelheid op de ring A10 West blijft 80 km/u;

- 2.3.5 In 2020 is het aantal elektrische oplaadpunten voor auto's verdubbeld. Zo stimuleren we de aanschaf van schone, elektrische auto's;

2.4 We beperken overlast rond Schiphol

Schiphol is belangrijk voor de Nederlandse en de regionale economie en werkgelegenheid, als internationaal knooppunt en voor het vestigingsklimaat in onze provincie. Daar staan milieukosten, geluidshinder en maatschappelijke kosten (investeringen in bereikbaarheid, het niet kunnen bebouwen van grote gebieden) tegenover. Het is zaak om een goede balans te vinden tussen de belangen van Schiphol en de belangen van bewoners die rond Schiphol wonen. De PvdA wil daarom dat de stem van de bewoners in de nieuwe Omgevingsraad Schiphol (ORS) goed gehoord gaat worden in de komende periode. Het nieuwe geluidsstelsel moet ervoor zorgen dat 10% minder mensen in 2020 ernstig last hebben van het geluid van vliegtuigen. De PvdA Noord-Holland gaat scherp in de gaten houden of het nieuwe stelsel ook daadwerkelijk tot verbeteringen leidt en pleit daarbij voor minder nachtvluchten. Ondertussen blijft de provincie samen met het Rijk en Schiphol investeren in de leefbaarheid rond de luchthaven. Wat de PvdA betreft wordt in de nieuwe Statenperiode de luchthaven Lelystad in gebruik genomen.

Wat gaan we doen:

- 2.4.1 In de nieuwe Omgevingsraad Schiphol worden bewoners en gemeenten goed vertegenwoordigd en de Omgevingsraad wordt zorgvuldig en tijdig betrokken bij besluitvormingsprocessen;
- 2.4.2 De provincie blijft samen met het Rijk en Schiphol investeren in leefbaarheid rond de luchthaven middels de Stichting Leefomgeving Schiphol;
- 2.4.3 Wij zetten alles op alles om ervoor te zorgen dat Luchthaven Lelystad in de nieuwe Statenperiode in gebruik wordt genomen;

2.5 We streven naar een circulaire economie

Jaarlijks wordt er per inwoner in Nederland circa 1 ton afval geproduceerd. De PvdA Noord-Holland is voor het zoveel mogelijk scheiden van afval, zodat materialen hergebruikt kunnen worden. Of afval scheiden thuis gebeurt of bij het afvalverwerkingsbedrijf is van ondergeschikt belang: scheiding is een middel, het doel is zo veel mogelijk hergebruik. Zo ontstaat een circulaire economie, zijn minder schaarse grondstoffen nodig en wordt de afvalberg die verbrand moet worden steeds kleiner. Plasticvervuiling in de zee, in rivieren en in meren is een snel groeiend en onvoldoende erkend milieuprobleem. In samenwerking met betrokken overheden en organisaties wil de PvdA Noord-Holland de komende jaren komen tot vermindering van zowel plastic afvalstoffen als het wegsijpelen van nano- en microdeeltjes plastic naar de zee en onze binnenwateren. De bodemkwaliteit in Noord-Holland laat vaak nog te wensen over. De bodem is op veel plekken zo vuil dat sanering nodig is. Een belangrijke taak van de provincie is het saneren van oude afvalstortplaatsen. Ook in de komende periode moet dit worden voortgezet.

Wat gaan we doen:

- ④ 2.5.1 In 2050 zijn alle afvalstortplaatsen in Noord-Holland uitsluitend gereserveerd voor afval wat niet kan worden gerecycled of waar geen materiaal meer uit kan worden teruggewonnen;
- ④ 2.5.2 In samenwerking met gemeenten, Rijkswaterstaat, de waterschappen en betrokken organisaties stelt de provincie een actieplan op om plasticvervuiling in de Noord-Hollandse wateren tegen te gaan en aan te pakken;
- ④ 2.5.3 De provincie gaat door met asbestsanering en het saneren van gasfabrieksterreinen, bedrijventerreinen, waterbodems en voormalige stortplaatsen. De stortplaatsen die voor vervuiling van het grondwater zorgen krijgen hierbij voorrang;

2.6 We zorgen voor schoon en veilig water

Schoon water is van levensbelang. In samenwerking met het Rijk en de waterschappen zorgt de provincie voor schoon grond-, drink- en zwemwater. De PvdA vindt het belangrijk dat het zuiveren van ons drinkwater zoveel mogelijk op een duurzame manier gebeurt. De effecten van medicijnresten en resistente bacteriën in ons oppervlaktewater is een probleem wat de komende jaren aandacht verdient. We brengen in kaart hoe en op welke schaal medicijnresten en bacteriën zich in ons oppervlaktewater verspreiden en stimuleren onderzoek naar betere zuiveringsmethoden. Ook bescherming tegen water is van groot belang. Zeker in een provincie als Noord-Holland, die aan bijna alle kanten omringd wordt door water. In het licht van de zich snel voltrekkende klimaatveranderingen wordt dit alleen maar urgenter. Dit betekent we de dijken sterk houden en we de bodem niet verder laten zakken. We willen dat de waterschappen nauwer gaan samenwerken met natuurorganisaties en de recreatieschappen, bijvoorbeeld op het terrein van beheer, educatie en het aanleggen van fiets- en wandelroutes.

Wat gaan we doen:

- ④ 2.6.1 Goede zwemwaterlocaties worden voor iedere Noord-Hollander ook op de fiets te bereiken;
- ④ 2.6.2 Drinkwater is en blijft een publieke nutsvoorziening;
- ④ 2.6.3 Dijkverbetering doen we 'zacht waar het kan en hard waar het moet'. Er wordt zoveel mogelijk gezocht naar zandige, natuurlijke vormen van dijkversterking;
- ④ 2.6.4 Bodemdaling gaan we tegen door duidelijke keuzes te maken waar natuur en waar landbouw is.

3. Mobiliteit

Verantwoordelijkheid voor wegen en openbaar vervoer is en blijft een van de kerntaken van de provincie. Om deel te kunnen nemen aan de arbeidsmarkt en het sociale leven is de mogelijkheid om je te kunnen verplaatsen essentieel. De PvdA vindt mobiliteit daarom een recht van iedereen. Goede bereikbaarheid van zowel de steden als het platteland is daarnaast vitaal voor de Noord-Hollandse economie. Bereikbaarheid mag echter niet ten koste gaan van het milieu. De PvdA heeft daarom de ambitie om de komende periode te blijven investeren in het openbaar vervoer en alternatieve, duurzame vormen van vervoer, zoals vervoer over water.

3.1 We zijn klaar met asfalt

De afgelopen jaren zijn op kosten van onze inwoners veel nieuwe wegen aangelegd in Noord-Holland, zoals de N201 en de Westfriisaweg. De komende periode blijft het belangrijk om automobilisten uit de (benzine- of diesel-)auto te krijgen, en in de elektrische auto of het openbaar vervoer. Daarom zet de PvdA niet in op de aanleg van nog meer asfalt. We onderhouden het bestaande wegennet en blijven werken aan de veiligheid, maar er komt geen nieuw asfalt bij. De onderhoudskosten van alle provinciale wegen willen we meer regelen volgens het 'de gebruiker betaalt' principe.

Wat gaan we doen:

- 3.1.1 Het onderhoud van de provinciale wegen wordt meer bekostigd volgens het 'de gebruiker betaalt' principe, bijvoorbeeld via een verhoging van de opcenten;
- 3.1.2 Bij wegen is een onderhoudsniveau van R voldoende, het onderhoudsniveau van fietspaden daarentegen tillen we naar R+;
- 3.1.3 We stimuleren het gebruik van alternatieve (biobased) brandstoffen, elektrisch vervoer, openbaar vervoer en fiets;
- 3.1.4 In gang gezette infrastructuurprojecten worden afgemaakt, maar er wordt in de komende periode geen nieuw asfalt meer toegevoegd aan het Noord-Hollandse wegennet;

3.2 We willen OV voor iedereen en iedereen in het OV

Het beschikbare budget voor openbaar vervoer staat onder druk. Landelijk wordt om de kosten te drukken gesproken over de invoering van tariefdifferentie, waarbij reizigers in de spits fors meer gaan betalen. De PvdA Noord-Holland is hier tegen, want zo worden forensen en schoolgaande jongeren extra benadeeld. Wij vinden dat het openbaar vervoer te allen tijde toegankelijk en aantrekkelijk moet blijven voor iedereen – of je nu werkt, naar school reist, een museum bezoekt of naar de dagbesteding gaat. Voor ouderen die het moeilijk hebben en in krimpgebieden wonen waar weinig voorzieningen zijn moet het openbaar vervoer gratis worden.

Wat gaan we doen:

- 3.2.1 Er wordt geen spitstarief of andere vormen van tariefdifferentiatie ingevoerd Noord-Holland;

- ④ 3.2.2 Toegankelijkheid van het openbaar vervoer voor kwetsbare groepen in de samenleving is een belangrijk uitgangspunt bij aanbestedingen voor streekvervoer;
- ④ 3.2.3 Het openbaar vervoer wordt gratis voor 65+ minima die in krimpgebieden wonen waar weinig voorzieningen zijn;
- ④ 3.2.4 Op minder rendabele lijnen worden slimme combinaties gemaakt met belbussen en andere vormen van collectief vervoer om te zorgen dat heel Noord-Holland goed en betaalbaar openbaar vervoer aanwezig is;

3.3 We maken ons sterk voor HOV

De PvdA is een groot voorstander is van Hoogwaardig Openbaar Vervoer (HOV) verbindingen in Noord-Holland. Een aantal Noord-Hollandse steden, zoals Huizen en Velsen, is niet aangesloten op het spoornetwerk. Een hoogwaardige, snelle busverbinding kan in die gevallen voor betere ontsluiting zorgen. We realiseren ons dat ieder nieuw (H)OV-traject ruimtelijke inpassingsproblemen met zich meebrengt. Hierin maken we zorgvuldige afwegingen, maar uiteindelijk kiezen we voor het belang van het collectief.

Wat gaan we doen:

- ④ 3.3.1 Toekomstige HOV-projecten worden zorgvuldig afgewogen, hierbij staat het belang van het collectief voorop;
- ④ 3.3.2 De HOV-verbinding tussen Huizen en Hilversum wordt aangelegd op een manier die de ecologische structuur van het te doorsnijden gebied zo min mogelijk aantast;

3.4 We stimuleren alternatieve vormen van vervoer

De afgelopen jaren zijn de particuliere vervoersinitiatieven – al dan niet met steun van gemeenten – als paddenstoelen uit de grond gesprongen. Zo zijn er op vele plekken bel- en buurtbussen, en ontstaan er initiatieven als de Hugo Hopper, waarbij vrijwilligers dagelijks een busverbinding verzorgen tussen verschillende wijken in Heerhugowaard. Deze initiatieven ontstaan vanuit een behoefte, en de PvdA is hier dan ook groot voorstander van, mits ze het reguliere werk niet verdringen. Begin 2014 is de Fast Flying Ferry, de hogesnelheidsveerverbinding tussen Amsterdam en Velsen, uit de vaart gehaald. De PvdA ziet echter wel degelijk kansen voor een bootverbinding in het Noordzeekanaalgebied (NZKG). In de komende periode zetten we daarom in op het realiseren van een nieuwe, rendabele OV-verbinding over water in het NZKG. Deze verbinding is aantrekkelijk voor zowel forensen als toeristen.

Wat gaan we doen:

- ④ 3.4.1 Particuliere vervoersinitiatieven in Noord-Holland worden gestimuleerd en waar nodig mede mogelijk gemaakt. Voorwaarde hierbij is wel dat hierbij geen verdringing op de arbeidsmarkt optreedt en dat particuliere initiatieven goed aansluiten op bestaande OV-verbindingen;
- ④ 3.4.2 Er komt een nieuwe bootverbinding in het NZKG, die zowel een woon-werk als een recreatieve functie gaat vervullen;

3.5 We werken aan goede bereikbaarheid, ook op het platteland

De Noord-Hollandse steden stromen vol, terwijl het platteland steeds leger wordt. Dit is de realiteit waar we mee te maken hebben, maar tegelijkertijd willen we deze ontwikkeling keren. Het platteland wordt er niet aantrekkelijker op als de bereikbaarheid afneemt. Daarom wil de PvdA onderzoeken of verschillende vervoersvormen geïntegreerd kunnen worden – in ieder geval in de daluren. Bij toekomstige aanbestedingen moet de provincie ervoor zorgen dat stads- en dorpskernen met 3000 inwoners of meer zeven dagen per week, van 7 uur 's ochtends tot 24 uur 's avonds bereikbaar zijn met het OV. Mochten sommige lijnen echt onrendabel blijken dan moet de provincie in samenwerking met vervoerders en gemeenten zorgen voor goede aansluitingen op andere vormen van vervoer. Maatregelen die meer fietsverkeer mogelijk maken, zoals fietssnelwegen, stimuleren we – met name in steden en van steden naar omliggende dorpen. De aansluiting tussen het streekvervoer en de trein moeten zowel wat tijden betreft als op het gebied van de OV-chipkaart worden verbeterd.

Wat gaan we doen:

- 🌀 3.5.1 Stads- en dorpskernen met meer dan 3000 inwoners zijn zeven dagen per week van 's ochtends 7.00 uur tot 's avonds 24.00 uur bereikbaar met het openbaar en/of particulier vervoer;
- 🌀 3.5.2 Bus, trein en andere vormen van collectief vervoer worden goed op elkaar afgestemd in Noord-Holland. De provincie neemt de regie en maakt hierover afspraken met streekvervoerders, particuliere vervoerders, gemeenten en de NS;

3.6 We verduurzamen het OV

Het past niet meer in deze tijd dat vervoersbedrijven op grote schaal milieuonvriendelijke voertuigen rijden. De PvdA vindt daarom dat streekvervoerders elektrisch of op biogas moeten rijden. Ook het wagenpark van de provincie zelf moet worden verduurzaamd. Bij de aanbesteding van het streekvervoer speelt Social Return een belangrijke rol.

Wat gaan we doen:

- 🌀 3.6.1 Bij aanbesteding van het streekvervoer worden strenge richtlijnen met betrekking tot luchtkwaliteit en uitstoot gehanteerd;
- 🌀 3.6.2 Ook het toepassen van Social Return wordt een aanbestedingseis. Goed werkgeverschap behoort hier ook toe;
- 🌀 3.6.3 Het totale wagenpark van de provincie wordt in de komende vier jaar verduurzaamd.

4. Duurzame energie

De energiebronnen waaruit we decennia lang hebben geput en ons milieu mee hebben belast, raken op. De PvdA wil de volgende generatie hier niet mee belasten en willen zo snel mogelijk onafhankelijk worden van fossiele brandstoffen. Vóór 2050 wordt heel Noord-Holland op een duurzame manier van energie voorzien. Om deze doelstelling te bereiken moeten er drie dingen gebeuren. We moeten energie besparen, meer duurzame energie produceren en de resterende fossiele brandstoffen zo efficiënt en spaarzaam mogelijk inzetten. Om deze stappen te realiseren is bewustwording alle partijen (overheid, producent en consument) noodzakelijk. Het onlangs afgesloten Nationaal Energie Akkoord (NEA) is een belangrijke eerste stap.

4.1 We beschouwen innovatie als sleutel naar een duurzame toekomst

Nu de effecten van klimaatverandering merkbaar worden neemt het besef dat onze fossiele brandstoffen niet alleen bijna op zijn, maar onze omgeving ook grote schade toebrengen, toe. Het afgelopen decennium is onder invloed hiervan een enorme innovatiegolf op gang gekomen in de energiesector. Verschillende vormen van duurzame energieproductie – waaronder biobased-, zonne- en windenergie – zijn volop in ontwikkeling. Op dit moment is nog niet met zekerheid te zeggen welke vorm van duurzame energie over twintig jaar het meest rendabel is. We gaan daarom de komende jaren niet wedden op één paard, maar we zetten in op een duurzame energiemix, waarin verschillende duurzame energiebronnen zoals windenergie, zonne-energie en geothermie gecombineerd worden. We stimuleren innovatie, en innovaties zijn leidend bij de keuzes die we maken. De PvdA is tegen boringen naar schaliegas, vloeibaar gemaakt aardgas en experimenten met Thoriumcentrales. Deze dragen niet bij aan een duurzame en fossielvrije toekomst.

Wat gaan we doen:

- ④ 4.1.1 Om Noord-Holland in 2050 geheel van duurzame energie te voorzien zetten we in op verschillende vormen van duurzame energieproductie (biobased- zonne- en windenergie). Innovatie is leidend bij de keuzes die we maken;
- ④ 4.1.2 In Noord-Holland worden geen (proef-)boringen gedaan naar schaliegas;

4.2 We gaan door met Wind op Land

Met windenergie kan een deel van de ambities op het gebied van duurzame energie worden bereikt. In 2020 moeten er in Nederland voor 6000 megawatt (MW) aan windmolens staan. Anno 2014 staat er nog maar voor 2700 MW, waarvan 350 MW in Noord-Holland. In 2020 moet dit gestegen zijn naar 685 MW. Wat de plaatsing van die ruim 300 extra MW betreft wil de PvdA het huidige Wind op Land beleid voortzetten. Dit betekent dat windmolens alleen in lijnopstelling worden geplaatst op aangewezen locaties, zodat het open landschap behouden blijft. Er moet meer ruimte komen voor turbines op bedrijventerreinen bij gemeenten en particuliere energiecorporaties worden gestimuleerd. Oude, overlast gevende of solitaire turbines (op dit moment zijn dat er rond de 100 in Noord-Holland) worden in overleg met de eigenaren gesaneerd. Door toepassing van de nieuwste technieken neemt het vermogen toe en wordt er meer energie opgewekt met minder windmolens.

Wat gaan we doen:

- ④ 4.2.1 In 2020 staan er in Noord-Holland voor tenminste 685 MW aan windmolens;
- ④ 4.2.2 In 2020 is het aantal oude, overlast gevende en/of solitaire windmolens met minimaal de helft verminderd;
- ④ 4.2.3 We steunen windprojecten in gebieden waar particuliere initiatieven ontstaan die een groot draagvlak onder de bevolking hebben;

4.3 We zetten meer in op zonne-energie

Voor niets gaat de zon op luidt het gezegde. Ook het omzetten van zonlicht in energie wordt ieder jaar goedkoper. In Noord-Holland heeft de provincie de laatste jaren vooral ingezet op windenergie en in mindere mate op grootschalige productie van zonne-energie. Wat de PvdA betreft komt hier verandering in. Bij nieuwe bouw en het verduurzamen van bestaande bouw wordt toepassing van zonnepanelen de standaard. Subsidie op zonnepanelen is niet langer noodzakelijk, maar informatievoorziening over zonnepanelen wel. De provincie heeft op dit gebied al stappen gezet met de zonatlas, maar blijft scholen, verenigingen en bedrijven actief informeren over de mogelijkheid om over te gaan op zonne-energie. De PvdA is voorstander van de aanleg van zonneweides, bijvoorbeeld op braakliggende industrieterreinen.

Wat gaan we doen:

- ④ 4.3.1 Zonnepanelen worden standaard toegepast bij nieuwe bouwprojecten en het verduurzamen van bestaande bouw;
- ④ 4.3.2 Er worden in de komende periode zonneweides aangelegd in Noord-Holland;

4.4 We stimuleren participatie

Draagvlak onder de Noord-Hollandse bevolking is belangrijk om de transitie naar duurzame energie te laten slagen. Draagvlak kan gevonden worden door het collectieve belang aan het individuele te verbinden. Denk hierbij aan het verduurzamen van bestaande bouw en de mogelijkheid om te participeren in wind- en zonneprojecten. De PvdA wil dat de provincie initiatieven van onderop stimuleert, door het Participatiefonds Duurzame Economie ook na 2015 voort te zetten. De afgelopen periode stelde de provincie middels dit fonds 50 miljoen beschikbaar voor duurzaamheidsprojecten. De PvdA vindt dat ook voor de komende periode minstens eenzelfde bedrag beschikbaar moet zijn. Projecten die vanuit het fonds (mede-) worden gefinancierd dienen niet alleen een bijdrage te leveren aan een duurzamer Noord-Holland, maar ook aan de regionale werkgelegenheid.

Wat gaan we doen:

- ④ 4.4.1 Het Participatiefonds Duurzame Energie wordt in de periode 2015-2019 voortgezet;
- ④ 4.4.2 Dit fonds stimuleert duurzame initiatieven zowel *in cash* (concrete projecten) als *in kind* (research & development) en benut de 'energie' van lokale initiatieven maximaal;

4.5 We besparen energie

We zijn nog niet zover dat we met duurzame energiebronnen eenzelfde hoeveelheid energie tegen eenzelfde prijs kunnen produceren als met fossiele brandstoffen. Daarom is het van belang dat we naast energieopwekking ook aan energiebesparing doen. Hoe minder energie we gebruiken, hoe minder we immers hoeven te produceren.

Wat gaan we doen:

- ④ 4.5.1 Er komt een provinciaal energieloket waar burgers terecht kunnen voor informatie over maatregelen die ze kunnen nemen en subsidieregelingen die ze kunnen benutten in het kader van energiebesparing;
- ④ 4.5.2 De provincie spoort Noord-Hollanders actief aan om gebruik te maken van het landelijke Energiebesparingsfonds (300M€);
- ④ 4.5.3 We zetten extra in op energiebesparing in de bebouwde omgeving, door energieneutraal te bouwen en te renoveren en door kantoren en scholen zoveel mogelijk te voorzien van zonnepanelen;
- ④ 4.5.4 We zetten vol energie in op de uitvoering van de Greendeal CO2.

5. Wonen en leefbaarheid

Iedereen – jong en oud, rijk en arm - moet prettig in Noord-Holland kunnen wonen, en het vestigingsklimaat moet goed zijn voor bedrijven en ondernemers. Tegelijkertijd wil de PvdA landschappen die cultuurhistorische waarde bezitten beschermen, en ervoor zorgen dat de inwoners van Noord-Holland kunnen blijven genieten van de prachtige natuur die onze provincie rijk is. Hierbij willen we voldoende schone bodem, lucht en drinkwater garanderen, en overlast door licht, geluid of stank beperken. Deze wensen zijn niet zelden in strijd met elkaar. Het duurzaam inpassen in de ruimte van al deze wensen zien wij als één van de belangrijkste opgaven voor de provincie.

5.1 We zorgen dat iedereen betaalbaar kan wonen

De PvdA vindt dat goede en betaalbare woningen – zowel huur als koop - voor iedereen bereikbaar en beschikbaar moeten zijn, in dorpen en steden, voor ouderen en jongeren. Starters op de Noord-Hollandse woningmarkt verdienen extra aandacht – zij vormen de motor van de woningmarkt. Vooral starters met een middeninkomen hebben het lastig. Zij komen niet in aanmerking voor een sociale huurwoning en worden dus gedwongen om in de vrije sector te huren of een huis te kopen. Betaalbare en aantrekkelijke koop- en huurwoningen zijn er voor deze inkomensgroep echter onvoldoende. Daarom wil de PvdA Noord-Holland dat er, afhankelijk van de behoefte per regio, meer sociaal bereikbare koop- en huurwoningen gebouwd worden in Noord-Holland. Er moet een breed geaccepteerde norm komen voor wat ‘sociaal bereikbaar’ kopen en huren inhoudt. Wat de PvdA betreft kosten sociaal bereikbare koopwoningen niet meer dan 170.000 euro. De prijs van sociaal bereikbare (vrije sector) huurwoningen ligt tussen de 700 en 900 euro per maand. Sociaal bereikbaar houdt ook duurzaam, energiezuinig en waar mogelijk energieneutraal bouwen in. Dat scheelt immers aanzienlijk in de woonlasten. De vergrijzing leidt ertoe dat de woningbehoefte verandert. Particuliere initiatieven om het wonen voor ouderen vorm te geven worden gesteund.

Wat gaan we doen:

- ⑤ 5.1.1 ‘Sociaal bereikbare’ koopwoningen kosten niet meer dan 170.000 euro, sociaal bereikbare huurwoningen tussen de 700 en 900 euro per maand. Bij nieuwbouw- of renovatieprojecten moet minimaal 25% van de woningen sociaal bereikbaar zijn. Hierover maakt de provincie afspraken met gemeenten en projectontwikkelaars;
- ⑤ 5.1.2 Bij renovatie en nieuwbouw is duurzaam, energiezuinig en waar mogelijk energieneutraal bouwen het uitgangspunt en dit moet zichtbaar zijn in de woonlasten;
- ⑤ 5.1.3 Het uitgangspunt bij nieuwe projecten is vraaggestuurd bouwen;

5.2 We maken heldere keuzes voor bouwlocaties

De provincie heeft een belangrijke coördinerende taak op het gebied van de regionale woningmarkt. De afgelopen jaren heeft dit geresulteerd in heel veel rapporten over de regionale woonbehoefte. Voor 2040 moeten er rond de 200.000 woningen bij worden gebouwd in de Metropoolregio Amsterdam (exclusief de opgave voor Flevoland) om in de woonbehoefte te voorzien. De PvdA wil in 2025 ruim een derde van de woningen die in Noord-Holland gebouwd

moeten worden gerealiseerd hebben: rond de 70.000 woningen. De komende vier jaar gaan we daarom niet nog meer papier produceren, maar aan de slag. Met alle locaties die de afgelopen jaren uit de bus zijn gekomen als geschikte bouwlocatie kan de PvdA goed leven, behalve met sommige van de afspraken in het Waterlands Wonen. In dit gebied ligt de laatste groene bufferzone grenzend aan Amsterdam, die willen we behouden. De PvdA wil naast de eerder afgesproken locaties ook het bouwen in de Purmer bezien. Bijvoorbeeld of het mogelijk is om een volwaardige wijk te bouwen inclusief waterberging, recreatiemogelijkheden en handhaving van het Purmerbos.

Wat gaan we doen:

- 🌀 5.2.1 In 2025 zijn er 70.000 nieuwe woningen gerealiseerd in Noord-Holland;
- 🌀 5.2.2 De afspraken met het Rijk betreffende Waterlands Wonen worden nader bekeken. Bouwen in de Purmer wordt als mogelijkheid bezien;

5.3 We gaan bouwen rond OV-knooppunten

De afgelopen periode heeft de PvdA vol ingezet op bouwen rond OV-knooppunten in Noord-Holland. Door woningen te bouwen rond OV-knooppunten bouwen we binnen BBG, houden we het landschap open, maken we optimaal gebruik van bestaande infrastructuur en OV-voorzieningen en ontlasten we het wegennet en daarmee het milieu. Bovendien maken we wonen in West-Friesland, de regio Alkmaar of de Kop van Noord-Holland zo aantrekkelijk voor de forens die in de Metropoolregio werkt. De PvdA wil in 2040 de helft van de woningbouwbehoefte gerealiseerd hebben rond OV-knooppunten.

Wat gaan we doen:

- 🌀 5.3.1 50% van de Noord-Hollandse woningbouwbehoefte wordt gerealiseerd rond bestaande OV-knooppunten, waarbij bestaande plannen rondom OV-knooppunten binnen BBG voorrang krijgen;
- 🌀 5.3.2 Er wordt een provinciaal team opgericht die gaat kijken hoe de noodzakelijke gronden verworven kunnen worden;
- 🌀 5.3.3 We investeren niet in meer asfalt maar in meer en beter openbaar vervoer van en naar de knooppunten;

5.4 We springen zorgvuldig om met ruimte

De PvdA streeft naar bouwen in en rondom bestaande steden en dorpen, zodat het Noord-Hollandse open landschap zoveel mogelijk in tact blijft. Locaties voor nieuwe wijken en bedrijventerreinen komen pas in beeld als de oude `op' zijn. Het saneren van langdurig leegstaande kantoorlocaties, verouderde bedrijventerreinen, winkelpanden, woningen en wijken verdient de voorkeur boven `bouwen in de wei' - ook als dit op de korte termijn duurder is. Waar sprake is van leegstand van kantoren en andere panden wil de provincie stimuleren dat deze in het kader van effectief ruimtegebruik en duurzaamheid, waar mogelijk worden omgebouwd voor huisvesting.

Om het landschap open te houden en verrommeling tegen te gaan vindt de PvdA dat er zoveel mogelijk gebouwd dient te worden binnen bestaand bebouwd gebied (BBG). Kleine kernen

moeten echter wel leefbaar blijven. Als nut en noodzaak wordt aangetoond en de Adviescommissie Ruimtelijke Ordening (ARO) positief adviseert mag bij uitzondering ook buiten BBG worden gebouwd. De huidige Provinciale Structuurvisie dient daarbij als uitgangspunt.

Wat gaan we doen:

- ⑤ 5.4.1 Samen met gemeenten, het bedrijfsleven, corporaties, instellingen en burgers wordt een aanvalsplan opgesteld voor de aanpak van leegstaande en verouderde woningen, bedrijventerreinen en maatschappelijk vastgoed;
- ⑤ 5.4.2 Bouwen buiten bestaand bebouwd gebied wordt in principe niet toegestaan, tenzij nut en noodzaak voor bijvoorbeeld de leefbaarheid van kleine kernen wordt aangetoond en de Adviescommissie Ruimtelijke Ordening (ARO) positief adviseert;

5.5 We clusteren bedrijvigheid

Het verbeteren van de kwaliteit van de leefomgeving is iets wat permanente aandacht nodig heeft. Hierbij is wat de PvdA betreft een belangrijke taak weggelegd voor het bedrijfsleven. Ons uitgangspunt bij het verlenen van omgevings- en milieuvergunningen aan bedrijven is 'de gebruiker verbetert' – zoveel mogelijk, en waar het kan. Bedrijven die duurzaam opereren krijgen een streepje voor bij het verlenen van vergunningen. Niet grondgebonden bedrijvigheid zoals glastuinbouw en intensieve veehouderij is een belangrijke drager van de provinciale economie. De PvdA vindt clustering van deze activiteiten, zoals op Agriport A7, Alton, het Grootslag en de Greenport Aalsmeer noodzakelijk. Zo beschermen we niet alleen het open landschap maar ook de volksgezondheid, wordt gezamenlijke energieopwekking mogelijk gemaakt, beperken we de verkeers- en stankoverlast en voorkomen we dierziekten. Waar nodig worden regels versoepeld om deze clustering mogelijk te maken. De PvdA vindt dat er meer ruimte moet komen voor functiemenging op bedrijventerreinen en (glas-)tuinbouwgebieden als dit werkgelegenheid creëert en bijdraagt aan verduurzaming van de bedrijvigheid op het terrein.

Wat gaan we doen:

- ⑤ 5.5.1 Bij het verlenen van omgevings- en milieuvergunningen wordt het uitgangspunt 'de gebruiker verbetert';
- ⑤ 5.5.2 Bedrijvigheid in het landelijk gebied wordt alleen toegestaan als dit gekoppeld is aan duurzaam gebruik van het gebied;
- ⑤ 5.5.3 Bij niet grondgebonden bedrijvigheid zoals bijvoorbeeld glastuinbouw en intensieve veehouderij wordt clustering bevorderd en er wordt meer ruimte gecreëerd voor functiemenging;

5.6 We brengen recreatie dichtbij

De PvdA vindt dat bewoners van steden en dorpen dichtbij huis moeten kunnen recreëren. Hiervoor is een fijnmazig netwerk voor fietsen, wandelen, varen, picknicken en sporten noodzakelijk. Een dergelijk netwerk is goed voor de ontspanning en de gezondheid – en het is goed voor de economie op het platteland. De huidige infrastructuur van meerdere recreatieschappen is inefficiënt en leidt tot trage en stroperige besluitvorming. De PvdA wil in de

komende periode bezien of schaalvergroting binnen de recreatieschappen tot versnelling kan leiden.

Wat gaan we doen:

- ⑤ 5.6.1 Er komen meer hoogwaardige fietsroutes tussen Noord-Hollandse steden en de omliggende dorpen;
- ⑤ 5.6.2 De huidige stroperige besluitvorming binnen de recreatieschappen wordt vervangen door een slagvaardiger en efficiëntere bestuursvorm;

5.7 We gebruiken historische monumenten

Historische gebouwen en landschappen geven Noord-Holland identiteit. Molens, forten, stolpen, dijken, waterwegen en stadsgezichten vormen al eeuwenlang het gezicht van onze provincie. De PvdA beschouwt het als een belangrijke provinciale kerntaak om zorg te dragen voor deze waardevolle en zichtbare overblijfselen van onze geschiedenis. Als we onze monumenten willen behouden moeten we ze een functie geven, openstellen of herbestemmen en Noord-Hollanders de kans geven om een band op te bouwen met hun cultureel erfgoed. Zo garanderen we behoud van onze historie op lange termijn.

Wat gaan we doen:

- ⑤ 5.7.1 We stimuleren (her-)gebruik van monumenten, om ze zo op lange termijn te behouden;

5.8 We houden het platteland leefbaar

De leefbaarheid in Noord-Holland staat onder druk. Steeds meer jonge mensen trekken naar de stad terwijl het platteland leger wordt en vergrijsd. Zorg, onderwijs en openbaar vervoer komen daardoor in het gedrang. De huidige veranderingen in de zorg zijn erop gericht om onze ouderen langer thuis te laten wonen. Dit kan echter alleen als er voldoende voorzieningen zijn. De provincie staat samen met gemeenten voor de belangrijke opgave om het platteland de komende jaren leefbaar te houden. De PvdA wil dit doen door in te zetten op het creëren van duurzame werkgelegenheid in krimpgebieden, te investeren in openbaar vervoer – juist ook naar de kleine kernen, openbaar vervoer gratis te maken voor 65+ minima, te bouwen rond OV-knooppunten en leegstand aan te pakken. Maar daar houdt de provinciale verantwoordelijkheid wat de PvdA betreft niet op. De provincie moet oog hebben voor wat dorpen en wijken nodig hebben en gemeenschappen helpen om voorzieningen waar behoefte aan is te behouden of op te zetten.

Wat gaan we doen:

- ⑤ 5.8.1 In samenwerking met gemeenten wordt een leefbaarheidsfonds opgericht;
- ⑤ 5.8.2 Organisaties die een bijdrage leveren aan een vitaler platteland en een verbeterde leefomgeving blijven we ondersteunen;

5.9 We hebben één visie op de omgeving

Bij het inrichten van de omgeving spelen vele facetten en belangen een rol. Het is een kerntaak van de provincie om alle factoren in samenhang te bezien en zorgvuldig tegen elkaar af te wegen, zodat er een duidelijke visie ontstaat op het ruimtelijk beleid. De PvdA is daarom geen voorstander van allerlei afzonderlijke visiedocumenten, maar van één Provinciale Omgevingsvisie. Dit creëert duidelijkheid en voorkomt tegenstrijdigheden.

Wat gaan we doen:

- ⑤ 5.9.1 De huidige provinciale visiedocumenten op het gebied van water, verkeer en vervoer, wonen, milieu, natuur en cultuur worden vervangen door één Provinciale Omgevingsvisie;
- ⑤ 5.9.2 De verordening Ruimte wordt de verordening Omgeving. Hierin wordt alle geldende regelgeving voor burgers, bedrijven en overheden op elkaar afgestemd.

6. Bestuur en financiën

6.1 We versterken interprovinciale samenwerking

De superprovincie mag dan voorlopig van de baan zijn, dat geldt zeker niet voor de samenwerking tussen de Randstadprovincies (Utrecht, Flevoland, Noord-Holland en Zuid-Holland). Op tal van terreinen (natuur, water, wonen, veiligheid) wordt al samengewerkt. Wat de PvdA betreft wordt deze samenwerking de komende periode verder geïntensiveerd en uitgebreid naar andere terreinen zoals infrastructuur. De doorcentralisering van taken naar gemeenten en de daarmee samenhangende schaalvergroting op gemeentelijk niveau maken een veranderende rol voor het provinciaal bestuur onvermijdelijk. De komende periode wordt wat de PvdA betreft de discussie gevoerd over welke provinciale taken passen bij deze nieuwe werkelijkheid. Noord Holland blijft participeren in de gemeenschappelijke regeling Randstedelijke Rekenkamer (RR). Het jaarlijkse onderzoeksprogramma van de RR zal flexibeler van aard worden dan in het verleden het geval was. Hierdoor kunnen korte, actuele onderzoeken uitgevoerd worden.

Wat gaan we doen:

- 🌀 6.1.1 Samenwerking met de overige Randstadprovincies wordt verder geïntensiveerd en uitgebreid. De verantwoordelijkheid hiervoor wordt bij een Gedeputeerde belegd;
- 🌀 6.1.2 In het licht van de doordecentralisering van taken naar gemeenten besezien we welke veranderende rol we zien voor het provinciaal bestuur;
- 🌀 6.1.3 Noord-Holland blijft participeren in de gemeenschappelijke regeling Randstedelijke Rekenkamer;

6.2 We voelen ons betrokken bij Europa

De PvdA streeft naar een sociaal en democratisch Europa. Daarom willen we dat de provincie haar betrokkenheid bij de verdere ontwikkeling van Europa voortzet en intensiveert. De provincie probeert ook in de komende periode in een vroeg stadium de Europese wet- en regelgeving te beïnvloeden. Als er investeringsgelden beschikbaar komen uit Europese- of vergelijkbare fondsen, stelt de provincie daarvoor cofinanciering beschikbaar. In Europa wordt gedacht in regio's, en veel Europese activiteiten doet Noord-Holland daarom samen met Flevoland, Utrecht en Zuid Holland. Samenwerking binnen deze regio is dus voor Noord-Holland van groot belang, want een sterke regio heeft een betere positie. De PvdA vindt dat Noord-Holland zich in relatie tot Europa moet richten op de volgende speerpunten: steun aan de regio's (EFRO), kennis & innovatie en het werkgelegenheidsbeleid. De provincie zal desgevraagd een rol spelen in het realiseren van de afspraken die in Europees verband zijn gemaakt over de doelen voor de Europa 2020-strategie. Binnen de uitgangspunten van het provinciaal beleid behartigt Noord-Holland actief de belangen van gemeenten bij het Rijk en in Europa. Hierbij gaat het niet alleen om het verkrijgen van subsidies uit Europese structuurfondsen, maar ook om Europese- en Rijkmaatregelen met betrekking tot ruimtelijke ordening, het waterbeheer, de natuur en het spoor.

Wat gaan we doen:

- ⑥ 6.2.1 De provincie probeert in een vroeg stadium de Europese wet- en regelgeving te beïnvloeden;
- ⑥ 6.2.2 Noord-Holland sluit aan bij werkgelegenheidsinitiatieven vanuit Europa;

6.3 We staan voor een integer en efficiënt bestuur

De provincie Noord-Holland niet altijd even positief in het nieuws geweest de afgelopen jaren. Verschillende affaires hebben de provincie met de neus op de feiten gedrukt: integriteit is kennelijk niet altijd vanzelfsprekend. De PvdA heeft zich altijd hard gemaakt voor een integer en transparant bestuur waar de burgers van Noord-Holland blind op kunnen vertrouwen. Op voorstel van de PvdA werd in 2012 onderzoek gedaan naar de bestuurscultuur binnen de provincie. Hieruit bleek gelukkig dat de problemen niet structureel waren. Desalniettemin realiseren we ons dat de gehele provincie als gevolg van affaires uit het verleden nog steeds onder een vergrootglas ligt. Die verantwoordelijkheid voelen we, en we tolereren daarom geen ophef meer rond dure dienstauto's, oneigenlijke beïnvloeding of declaraties. We laten zien dat we geleerd hebben van het verleden en handelen zo integer, transparant en bescheiden mogelijk. De PvdA staat verder voor een toegankelijke werkwijze van de Staten, waarbij burgers maximaal betrokken worden bij het politiek proces, de rollen van PS en GS duidelijk omschreven zijn en het politieke proces efficiënt en doelmatig verloopt.

Wat gaan we doen:

- ⑥ 6.3.1 We staan voor een provinciaal bestuur wat integer, transparant en bescheiden handelt;
- ⑥ 6.3.2 We komen met voorstellen om het functioneren van de Staten efficiënter en voor de burgers transparanter te maken;

6.4 We bevorderen samenwerking tussen gemeenten

Het lokaal bestuur is volop in beweging. Door de decentralisatie van taken (jeugdzorg, WMO, AWBZ), maar ook door de omslag naar de 'participatiemaatschappij'. Daardoor komen de nieuwe raadsleden en hun wethouders voor specifieke nieuwe uitdagingen te staan. Gemeenten krijgen vanaf 2015 nieuwe taken die de schaal van hun eigen grondgebied vaak overschrijden. Er is een proces van regionalisering gaande, waarbij gemeenten worden uitgedaagd om samen invulling te geven aan nieuwe maatschappelijke opgaven op het terrein van het sociaal domein maar ook op het gebied van woningbouw, landbouw en recreatie. Voor de uitvoering van al deze nieuwe taken zijn sterke gemeenten nodig, waarin de noodzakelijk bestuurskracht aanwezig is. De provincie ondersteunt gemeenten bij het vormgeven van de intensieve samenwerking of fusie die nodig is om deze nieuwe uitdagingen aan te kunnen. Uitgangspunt bij fusies is wat de PvdA betreft altijd dat het van onderop moet komen. Voor versterking van het functioneren van gemeenten kan regionale samenwerking zeer nuttig zijn. De provincie bevordert actief de regionale samenwerking tussen gemeenten.

Wat gaan we doen:

- 6.4.1 Samenwerking tussen gemeenten en initiatieven op het gebied van gemeentelijke herindeling ondersteunen we actief;

6.5 We willen sociaal beleid en een zorgvuldige jeugdzorgtransitie

De keuzes die de provincie maakt zijn direct van invloed op de leefomgeving en daarmee op het leven van onze inwoners. De PvdA wil in de komende periode meer aandacht voor (ongewenste) sociale effecten van provinciale plannen. Zo willen we voorkomen dat ouderen met een kleine beurs door het opheffen van een buslijn worden afgesneden van voorzieningen. Of dat het stimuleren van particuliere ov-initiatieven leidt tot verdringing op de arbeidsmarkt. Deze sociale effecten komen nu vaak pas achteraf aan het licht. De PvdA wil dat de provincie hier vooraf over nadenkt. Aandacht voor 'sociale kwaliteit' moet daarom integraal onderdeel gaan uitmaken van het provinciaal beleid. Vanaf 2015 draagt de provincie de verantwoordelijkheid voor de jeugdzorg formeel over aan gemeenten. Dit betekent echter niet dat we ons niet meer verantwoordelijk voelen. De PvdA vindt dat de provincie de transitie ook na de formele overdracht moet blijven monitoren en waar nodig te hulp moet springen. Hier wordt in ieder geval tot en met 2016 een provinciaal monitoringsteam voor opgericht.

Wat gaan we doen:

- 6.5.1 Sociale kwaliteit wordt een integraal onderdeel van het provinciaal beleid;
- 6.5.2 De provincie monitort de jeugdzorgtransitie in ieder geval tot en met 2016 en staat kleine gemeenten ambtelijk bij;

6.6 Financiën

De provincie heeft een aantal hoofdtaken op het gebied van de fysieke leefomgeving, regionale economie en cultuurhistorie. Het huidige college heeft een omvangrijk bezuinigingspakket opgesteld van 12 miljoen vanaf 2016, waarmee een aantal belangrijke provinciale taken gaan verdwijnen. Voor de PvdA is vooral belangrijk dat er, gegeven de hoofdtaken van de provincie, voldoende middelen zijn om concrete maatschappelijke problemen op te pakken. Daarom wijst de PvdA het voorgestelde bezuinigingspakket in zijn huidige vorm af. Voor het handhaven van ons beleid ten aanzien van cultuurhistorie, regionale economie en werkgelegenheid, milieubeleid en vrijwilligerswerk in het natuurbeheer is ten minste 6 miljoen structureel nodig.

De PvdA stelt vast dat de provincie de afgelopen jaren honderden miljoenen in het wegverkeer heeft geïnvesteerd. Dat is betaald met middelen die door alle inwoners van Noord Holland zijn opgebracht. Daarmee hebben de inwoners van Noord Holland automobilisten fors gesubsidieerd. Dit terwijl de provincie de allerlaagste opcenten op de wegenbelasting van heel Nederland heeft. Als de provincie de opcenten maximaal verhoogd, zonder dat zij de positie van goedkoopste van Nederland verliest, levert dat 6 miljoen op.

De PvdA vindt dat er nieuw beleid nodig is op het gebied van openbaar vervoer (zoals vervoer over water) en werkgelegenheid. Het fonds duurzame economie, dat zich overigens met name richt op duurzame energie, dient ook in de volgende Statenperiode voldoende middelen te

hebben. Voor onze ambitie ten aanzien van de leefbaarheid van steden en dorpen denken wij aan de oprichting van een leefbaarheidfonds.

In de periode dat de provincie veel geld verkreeg uit de zogenaamde Nuon-gelden zijn voor de besteding daarvan keuzes gemaakt. De PvdA vindt dat er alle redenen zijn om de nog niet uitgegeven middelen te bezien op nut en noodzaak van de voorgenomen investeringen. Ook is de huidige Algemene Reserve van de provincie veel te groot, namelijk 25%. Deze kan makkelijk naar 15% verlaagd worden. Tot slot heeft de provincie de afgelopen jaren zo fors in nieuwe wegen geïnvesteerd dat de onderhoudskosten daarvan andere uitgaven wegdrücken. De PvdA pleit voor sober en doelmatig onderhoud en het vinden van dekking hiervoor binnen de begrotingsposten voor mobiliteit. De PvdA ziet voldoende mogelijkheden om voor onze wensen geld vrij te spelen in de provinciale begroting.

Wat gaan we doen:

- ⑥ 6.6.1 We verhogen de opcenten maar blijven de goedkoopste provincie van Nederland;
- ⑥ 6.6.2 Er wordt een kasschuif gehanteerd voor de uitgaven aan grote projecten zoals Zuidas;
- ⑥ 6.6.3 We zetten in op herprioritering, waarbij de huidige prioriteiten worden gesteld tegenover bestuurlijk ooit vastgelegde prioriteiten;
- ⑥ 6.6.4 We beperken de onderhoudsuitgaven aan wegen, (uitgezonderd onderhoudsuitgaven die samenhangen met areaalvergroting);
- ⑥ 6.6.5 Het uitgangspunt voor bepaling van de Algemene Reserve wordt bijgesteld.